

Петро КОГУТ

кандидат історичних наук

доцент кафедри гуманітарних наук

Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3609-9582>

e-mail: p_kohut@ukr.net

ВНУТРІШНЬОДЕРЖАВНА РОЛЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ США У «ВІЙНІ З НАРКОТИКАМИ» В 1971–1991 РОКАХ

Розкрито процес залучення ЗС США до виконання нетипових для армії завдань під час «війни з наркотиками» – багаторічної кампанії уряду з боротьби з наркоторгівлею та вживанням наркотичних речовин. У хронологічному порядку розкрито поступове зростання ролі армії у здійсненні завдань із підтримки цивільних правоохоронних інституцій. Проаналізовано зростання обсягу завдань зі здійснення прикордонного контролю, перехоплення контрабанди, перекриття маршрутів наркотрафіку. Показано особливості прийняття політичних рішень для делегування нової функції армії, зокрема виявлення причин, які спонукали законодавців прийняти поправки до фундаментального акту, що лімітував участь ЗС у якості правоохоронців, а саме до Закону про «*Posse Comitatus*».

З'ясовано, що на фоні ролі ЗС, що зростала у «війні з наркотиками», виконання нових завдань часто не одержувало схвалення серед вищого командування армії та офіцерського корпусу. Констатовано, що незважаючи на те, що ЗС США з часом перейняли командування операціями на південних кордонах країни, якісно організувавши системи управління та технічно посиливши інші агентства, підсумкові результати боротьби з контрабандистами залишалися недостатніми – наркокартелі удосконалювали способи протидії високотехнологічним державним засобам, шляхи доставки наркотиків невпинно диверсифікувалися.

Стверджено, що досвід ЗС США із захисту кордону корисний, тому що для силового сектору України додаткові ризики сьогодні створює комбінація методів нелегального порушення кордону та цілеспрямованої диверсійної активності країни-агресора. Зауважено, що ця загроза ставить питання щодо розширення можливої участі ЗСУ в підтримці діяльності Державної прикордонної служби. Крім того, з огляду не те, що в центрі політичного порядку денного у США залишається відкритим питання посилення контролю південного кордону, додатково акцентовано на історичному досвіді та значимості цього аспекту для теперішнього американського суспільства. Доведено, що при залученні до протидії новій невоєнній загрозі національній безпеці, ефективно перепрофілювання діяльності ЗСУ для виконання актуальних завдань вимагає виваженого політичного підходу та збалансованого розподілу військових засобів.

Ключові слова: національна безпека, безпека кордону, внутрішня загроза, внутрішня безпека, збройні сили, система управління, наркоторгівля.

Актуальність зумовлена тим, що під час протидії прямій і гібридній агресії Російської Федерації (РФ) відбувається і процес законодавчого розширення та видозмінюються завдання Збройних сил України (ЗСУ), зокрема ті, що стосуються підтримки діяльності Державної прикордонної служби України. Аналіз і вивчення досвіду країн-партнерів у застосуванні армії у вирішенні специфічних внутрішньодержавних завдань дасть змогу виявити ризики, визначити доцільність, ступінь ефективності ЗСУ у виконанні завдань із посилення безпеки кордонів.

Мета статті – теоретично осмислити процес виникнення та становлення нової нетрадиційної функції Збройних сил (ЗС) США в політичному, економічному та соціальному контекстах гарантування національної безпеки.

Масове вживання та розповсюдження нелегальних наркотиків у США в кінці 1960-х – на початку 1970-х років набули форми загальнонаціональної пандемії, стали причинами зростання смертності населення, росту кримінальної активності. Очевидним став факт, що наркотики почали становити вагомий загрозу національній безпеці в соціальному, економічному й військово-політичному вимірах. Особливої гостроти проблема набула на фоні зростання вживання наркотиків військовослужбовцями ЗС США, які брали участь у бойових діях у В'єтнамі. У травні 1971 р. після поїздки до В'єтнаму конгресмени Морган Мерфі (Morgan Murphy) та Роберт Стіл (Robert Steele) доповідали про стрімке зростання героїнової залежності в армії, яка проводила військові операції в Індокитаї: від 10 до 15 % військових були залежні від героїну в тій чи тій формі, що становило від 30 до 40 тис. осіб. Конгресмени навели дані щодо кількості героїнових наркоманів у США, цифра складала щонайменше 250 тис. осіб (Murphy, Steele, 1971, s. 3, 36).

Президент США Річард Ніксон (Richard Nixon) 17 липня 1971 р. у зверненні до нації проголосив: «Ворог суспільства номер один у Сполучених Штатах – це наркоманія. Для того, щоб боротися і перемогти цього ворога, необхідно вести новий, тотальний наступ» (Nixon, 1971). Цей виступ вважається офіційним початком «війни з наркотиками» у США. Незважаючи на військову риторику, Р. Ніксон утримувався від втручання війська у вирішення проблеми, суттєво збільшивши державне фінансування заходів боротьби з наркотиками. Уряд у США вперше запропонував соціальну реабілітацію наркоманам, без загрози для них бути притягнутим до кримінальної відповідальності за свою залежність (Richard Nixon Foundation, 2016).

Такі соціальні зміни були пов'язані, зокрема, із необхідністю ефективно вирішувати питання із вживанням героїну військовослужбовцями у В'єтнамі. Паралельно розгортанню програми «в'єтнамізації», підрозділи ЗС США поступово виводили з Південної Азії. Їхнє повернення на батьківщину загрожувало припливом нових героїнових наркоманів. Як відповідь на цей виклик, було розпочато суперечливу операцію «Золотий потік» із забору аналізів військовослужбовців і подальшої примусової реабілітації тих, хто отримав позитивні результати тестування. Для боротьби із продукуванням героїну у країнах «золотого трикутника» армія США використовувала різні методи, що охоплювали підготовку місцевої поліції, повітряне спостереження та дефоліацію макових посівів. Незважаючи на значні зусилля, кампанія не досягла своїх цілей через економічні, культурні й геополітичні обмеження та неналежну увагу до причин, що спонукали солдатів вживати наркотики (Kuzmarov, 2008).

У 1973 р. було проведено реорганізацію державних правоохоронних структур США та створено новий урядовий орган у складі Міністерства юстиції – Управління боротьби з наркотиками (УБН). До складу УБН увійшли потужні розвідувальні структури, тренувальний центр, шість хімічних лабораторій. УБН мало в розпорядженні 24 літаки та забезпечувалося передовими технологіями спостереження, зв'язку і збору інформації (US DEA, 2021).

Радикальні зміни відбулися лише на початку 1980-х років – у період президентства Рональда Рейгана (Ronald Reagan). У цей час найпопулярнішим наркотиком у США став кокаїн, який надходив із країн Латинської Америки. Наркотик, який подавався у маскультурі як «рекреаційний» і «безпечний», став загрозою суспільному ладу у США (Miesch, 2008). Статистичні дані, якими оперував 1986 р. Інститут стратегічних досліджень Воєнного коледжу армії США, свідчили, що регулярних споживачів кокаїну у США налічувалося 4,5 млн, героїну – 500 тис., марихуани – 20 млн. 75 % кокаїнових наркоманів заявляли про втрату контролю над вживанням; 90 % – про серйозні медичні наслідки звички; 70 % – стверджували, що кокаїн став важливішим за родину (Squier, 1987, s. 4–7). За 5 років наслідки цієї епідемії почали впливати навіть на материнство – до 300 тис. немовлят ще до народження зазнавали впливу тяжких наркотиків (Hodges, 1997, s. 47). Більшість кокаїну у США надходило з Болівії, Перу та Колумбії. Героїн – також із Мексики, Пакистану, Ірану, Афганістану й Індокитаю. Марихуана – з Колумбії, Ямайки, Бельгії та Мексики (Abbott, 1988, s. 96–97). Щороку контрабандисти здійснювали до 7 000 незаконних авіарейсів через кордон США, а перехоплювалося лише 5 % таких польотів (Clements, 1988).

Розуміючи масштаби загрози, президент Р. Рейган побудував стратегію, що передбачала підсилення правоохоронних служб за допомогою виняткових спроможностей ЗС США. Втім закон США про «Posse Comitatus» 1878 р. накладав жорсткі обмеження на застосування армії федеральною владою для підтримки або в якості правоохоронних органів. Щоб обійти ці обмеження та спрямувати армійські ресурси на «війну з наркотиками», Р. Рейган ініціював прийняття законодавчих поправок. Так, у грудні 1981 р. Конгрес прийняв закон про військову співпрацю із правоохоронними органами (Public Law 97–86), який дозволив ЗС надавати правоохоронцям військову техніку, радары й інше обладнання, проводити підготовку персоналу. Проте для армії зберігалися заборони проводити арешти, конфіскації та обшуки.

До прийняття цього закону допомога Міністерства оборони (МО) правоохоронним структурам була доволі обмеженою, наприклад, надавалися транспортні послуги. Рівень допомоги різко зріс 1982 р., коли ЗС США активно долучилися до підтримки діяльності УБН, ФБР (Федерального бюро розслідування) та МС (Митної служби) США в межах оперативної групи «Південна Флорида». Військово-морські сили (ВМС) залучили літаки радіолокаційного виявлення E-2 Hawkeye для відстеження контрабандистів. Повітряні сили надали доступ до радіолокаторів на повітряній кулі Seek Skyhook. Сухопутні війська надали МС у користування шість гвинтокрилів (Lauve, 1983, s. 3–4). Успішна співпраця правоохоронців і армії у групі «Південна Флорида» дала можливість Р. Рейгану створити ще 12 подібних груп в основних регіонах США. «Вони використовуватимуть ресурси федерального уряду, охопно з ФБР, УБН, АТФ [Бюро алкоголю, тютюну та вогнепальної зброї – *П. К.*], Податковою служ-

бою, Службою імміграції та натуралізації, Службою маршалів, МС США і Береговою охороною. У деяких регіонах будуть задіяні можливості МО з відстеження та переслідування», – оголосив президент під час виступу в Міністерстві юстиції 14 овтня 1982 р. (Reagan, 1986).

Роль ЗС у протидії наркозагрозі почала зростати. Протягом 1984 р. військова авіація здійснила 3 100 вильотів, що склало близько 10 000 годин льотного часу. Літаки C-130 у Мексиканській затоці виконували спостережні місії, стратегічні бомбардувальники B-52 збирали інформацію під час тренувальних польотів, Повітряні сили передавали інформацію з наземних і повітряних радарів (Durden, 1989). У 1985 р. літаки радіолокаційного спостереження AWACS провели в повітрі 1 308 годин, 10 400 годин нальоту здійснили палубні E-2 Hawkeye, протичовнові P-3 Orion та легкі штурмовики-розвідники OV-10 Корпусу морської піхоти. ВМС відпрацювали 347 корабле-днів, залучивши ракетні катери на підводних крилах типу «Пегас», які доставляли в точки перехоплення спецназ УБН і буксирували заарештовані судна (Squier, 1987, s. 14–15).

ЗС США взяли участь у низці міжвідомчих і міжнародних операцій. З березня 1983 р. по грудень 1985 р. під час операції «БАТ» (аккр. від Багамські, Антильські острови та Теркс) у Карибському басейні залучалася військова авіація; було перехоплено 8 т кокаїну, конфісковано 30 суден, 86 літаків, 13 транспортних засобів, заарештовано 261 особу. Операції «Хет-трік» та «Вегонвіл» у листопаді–грудні 1984 р. були націлені на зрив відвантаження великого осіннього врожаю марихуани в Колумбії. У них ЗС надали комунікаційну підтримку, судна і літаки. Було затримано 37 суден із 169 т наркотиків на борту. В операції «Блю Лайтнінг» за підтримку ВМС США 1985 р. на Багамах і біля узбережжя Флориди було затримано 58 суден, що перевозили 5,8 т кокаїну (National Drug Enforcement Policy Board, 1986). Втім навіть спільних зусиль американських агентств було недостатньо. Через мексиканський кордон, в обхід морських зон військово-правоохоронного контролю США, прокладалися нові шляхи контрабанди; фінансові потужності і політична влада наркокартелів стрімко зростали; у США почав потрапляти новий дешевий і сильнодієвий наркотик – крек.

Повномасштабне залучення ЗС до боротьби з наркотиками відбулося вже після того, як 8 квітня 1986 р. Р. Рейган підписав таємну Директиву з питань національної безпеки № 221 (National Security Decision Directive Number 221). Документ, що був розсекречений лише 2013 р., офіційно визнавав наркоторгівлю загрозою національній безпеці та скеровував ЗС США на активнішу підтримку боротьби з наркотиками. Ставилися такі важливі завдання: допомога іншим відомствам у плануванні й виконанні великих антинаркотичних операцій; збір, аналіз і поширення розвідувальної інформації; проведення навчань для покращення планування, розвідки, мобільності та зв'язку. Крім того, передбачалося надання допомоги й матеріально-технічної підтримки іноземним збройним силам (Reagan, 1986).

Реакція американської громадськості на смерті від передозування популярних професійних спортсменів Лена Байаса (Leonard Bias) та Дона Роджерса (Donald Rogers) спонукала конгресменів посилити правові засоби. Так, у жовтні 1986 р. був прийнятий закон про боротьбу зі зловживанням наркотиками (Public Law 99-570), що став відомий нормою «1:100», яка передбачала мінімальне покарання – 5 років ув'язнення за зберігання 5 г креку і стільки ж за 500 г порошкового кокаїну. Розділ

3057 закону зобов'язував військове відомство виділити правоохоронним структурам радари, засоби спостереження та зв'язку, авіацію, судна, транспорт, надавати розвідувальні дані, тренувати персонал федеральних служб, сприяти перехопленню контрабанди. Також від МО вимагалось скликати зібрання правоохоронних органів із боротьби з наркотиками, щоби визначити належний розподіл допомоги (Public Law 99-570).

Палата Представників проголосувала за поправку до названого закону, яка прямо і доволі жорстко вимагала від президента розгорнути протягом 30 днів військові сили для припинення незаконного перетину кордонів США літаками та суднами, а через 45 днів після розгортання військ «суттєво зупинити» наркотрафік (Squier, 1987, s. 12). Пропонувалось дозволити ЗС заарештовувати контрабандистів і перехоплювати всі літаки на висотах нижче 3 км (Durden, 1989, s. 28). Ці терміни та цілі викликали бурхливу реакцію: міністр оборони США Каспар Вайнбергер (Caspar Weinberger) назвав ініціативу «абсурдною» та порівняв це завдання з безумством короля Канута (Canute), який намагався наказати морю зупинити приплив. У Пентагоні усвідомлювали, що для забезпечення такого механізму контролю необхідно залучити 160 тис. суден і 290 тис. літаків, які весь рік патрулювали б усі повітряні кордони, заблокувати 4 тис. миль узбережжя. Також мав би бути задіяний увесь арсенал літаків AWACS. А от винищувачі F-16 не були б ефективними для перехоплення повільних літаків контрабандистів на низьких висотах (Squier, 1987, s. 13; Time, 1986, s. 36). Суперечливі поправки до закону не були прийняті у Верхній палаті Конгресу, однак їх зміст яскраво окреслив погляди законодавців на роль ЗС США у «війні з наркотиками» та їхні прагнення максимально залучити військові спроможності для вирішення цієї проблеми.

У липні 1986 р. Пентагон уперше застосував ЗС США в чотиримісячній закордонній операції «Доменна піч» («Blast Furnace»). У Болівію під керівництвом УБН із завданням підтримати місцеву поліцію та знищити виробництво кокаїну були відправлені 160 військовослужбовців і 6 вертольотів «Блекхок». Унаслідок силових дій було знищено 21 наркозавод. Хоча військова операція була успішною, її ефект виявився нетривалим і наркобізнес згодом повернувся до звичної діяльності (Abbott, 1988, s. 95).

Нарощувалися зусилля й на кордонах із США: у 1987 р. судна ВМС здійснили виходи в кількості 2,5 тис. корабле-днів на підтримку Берегової охорони, військові літаки провели в моніторингових місіях понад 16 тис. годин; МО передало іншим федеральним службам спеціальне обладнання вартістю 300 млн дол. (US Congress, s. 271). Утім інтенсифікація операцій мала і зворотну сторону. Година польоту літака AWACS коштувала 4 200 дол., кількості цих літаків ЗС бракувало, посилене використання E-2 Hawkeye призводило до технічних несправностей. Радіолокаційні літаки й аеростати мали обмежену здатність виявляти невеликі повітряні судна на низькій висоті. З 1 443 підозрілих літаків, які митниця намагалася перехопити 1987 р. і 1988 р., фактично було перехоплено лише 23 %, і менш ніж у 10 % з них було виявлено наркотики на борту. Діяльність інформаторів виявлялася в рази ефективнішою, ніж передове військове обладнання та супутникові технології. Одночасно зростав відрив особового складу від завдань із бойової підготовки (Hunt, 1991). Тож у посадовців військового відомства щодо нових функцій армії виникало чимало питань, подекуди – спротив. Опитування слухачів Воєнного

коледжу армії США, який готував вищий офіцерський склад, засвідчило: 39 % офіцерів виступають проти нових антинаркотичних завдань ЗС; 36 % вважали, що ці завдання шкодять бойовій готовності військ (Squier, 1987, s. 17). У свідченнях перед сенаторами 1988 р. міністр оборони США Френк Карлуччі (Frank Carlucci), заявив: «Я залишаюся категорично проти виконання Міністерством оборони правоохоронних завдань ... Історична традиція розділяє військову і цивільну владу в цій країні як для захисту свобод наших громадян, так і для утримання Збройних сил орієнтованими на військові завдання та у стані високої готовності» (US Congress, 1988, s. 267).

У 1989 р. Президентом США став Джордж Буш-старший (George Bush), який продовжив нарощення заходів «війни з наркотиками». Закон про Національну оборону 1989 р. (Public Law No. 101–189) на МО США поклав роль єдиної провідної агенції федерального уряду з виявлення та моніторингу повітряного й морського транзиту наркотиків. Від військового відомства вимагав не лише розширити свої зусилля, а й координувати зусилля цивільних відомств. ВМС було дозволено перехоплювати та переслідувати підозрілі судна або літальні апарати. Правоохоронні органи отримали доступ до військової розвідувальної інформації у випадках, коли вона стосувалася порушення закону про наркотики. Втім військовослужбовцям ЗС, як і раніше, заборонялося брати участь в обшуках, конфіскаціях або арештах.

Так, ЗС США фактично очолили «війну з наркотиками». У вересні 1989 р. МО визначило її як пріоритетну місію національної безпеки. Армійське командування організувало виконання цього завдання відповідно до стандартів проведення загально-військових операцій. По-перше, було створено централізовану командну структуру, організовано масштабний багаторівневий збір розвідувальної інформації, створення цифрових баз даних і комп'ютерного аналізу. МО придбало телекомунікаційне обладнання для правоохоронних агентств, щоб забезпечити сумісність систем. Було створено автоматизовану мережу захищеного зв'язку для обміну інформацією про переміщення контрабандистів. По-друге, відбулися зміни в командній структурі, покликані організувати планування та координацію дій безпосередньо в тих регіонах, де відбувалися заходи протидії наркотрафіку. Командувач Сухопутних військ США генерал армії Колін Пауелл (Colin Powell) 13 листопада 1989 р. видав наказ про створення у штаті Техас Шостого об'єднаного оперативно-тактичного угруповання (Joint Task Force-6, JTF-6). Зона діяльності JTF-6 охоплювала прикордонні штати Каліфорнія, Арізона, Нью-Мексико і Техас – площу понад 1,7 млн км². JTF-6 організовувало транспорт, надання та ремонт обладнання, підготовку особового складу (яка передбачала навчання батальйонного рівня в районах, де пролягали маршрути контрабандистів). Четверте та П'яте об'єднані угруповання здійснювали моніторингову діяльність у Карибському морі та на Західному узбережжі США відповідно (Weeter, Stolba, 1991a). У 1990 р. JTF-6 підтримало ідею правоохоронних органів щодо будівництва фізичних бар'єрів на кордоні в Сан-Дієго для стримування контрабанди наркотиків (див. рис.). Військовослужбовці взяли участь у встановленні сталевих огорож на ділянці довжиною близько 22,5 км (Ekstrand, 1994). Цю ініціативу можна вважати початком масштабного інженерного проекту США з побудови прикордонного муру на південному кордоні, що одержало «нове дихання» у ХХІ ст. і стало предметом гострих міжпартійних політичних дебатів.

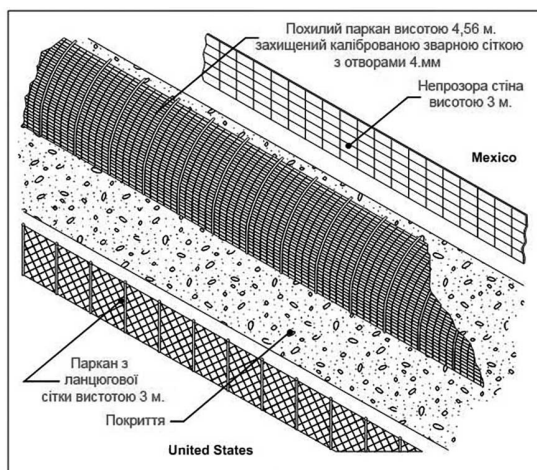

Рис. Проект США з побудови прикордонного муру на південному кордоні

За проектом, загородження на ділянці кордону між США та Мексикою передбачали встановлювати поблизу населених пунктів, щоб максимально перекрити нелегальні маршрути наркоторговців. Побудова бар'єру розпочалася 1990 р.

Демонстрацією серйозності зобов'язань США в боротьбі з наркотиками стало військове вторгнення на територію Панами у грудні 1989 р. Однією з головних причин для повалення та арешту диктатора Мануеля Нор'єги (Manuel Noriega) стала його причетність до організації міжнародного наркотрафіку (Stewart et al, 1994, s. 66–67). Цього ж року президент Дж. Буш оголосив «Андську ініціативу» – п'ятирічний план вартістю 2,2 млрд дол. з ізоляції основних регіонів вирощування коки, ліквідації нарколабораторій через надання посиленої військової допомоги Болівії, Колумбії, Коста-Ріці та Перу. Як стверджувала преса, таємна частина програми охоплювала «правила ведення бойових дій», що дозволяли спецпідрозділам ЗС США супроводжувати місцеві сили в патрулюваннях (Isikoff, 1989).

Посилювалося і внутрішнє залучення ЗС США в боротьбу з наркотиками. Підрозділи Морської піхоти США розпочали тренування прикордонників специфічним військовим навичкам: розвідці, навігації, маскуванню і прихованим діям, пілотуванню (Stuart, 1990). Заступник начальника Бюро Національної гвардії генерал-майор Джон Конавей (John Conaway) заявив, що кожного дня тижня понад 1 400 чоловіків і жінок Національної гвардії заступають на службу для підтримки операції агентств із боротьби з наркотиками. Під час щоденних тренувальних польотів пілоти RF-4 Phantom II фотографували маршрути контрабанди та райони вирощування марихуани. Частини Національної гвардії, чий завдання до 1988 р. полягали лише у проведенні тренувань, із 1989 р. залучалися до пошуку ізольованих злітно-посадкових смуг, обстеження кордонів і здійснення обшуків комерційних вантажівок та контейнерів, кінологічних завдань (Hunt, 1991). Спеціалісти з розвідки займалися поглибленим аналізом кримінальних поліцейських звітів. Армійські інженери долучилися до виявлення підземних тунелів під кордоном (Whitcomb, 1992, s. 27). У травні 1990 р. до завдань були залучені 59 % усіх наявних літаків дальнього радіолокаційного виявлення Boeing E-3 Sentry, незважаючи на те, що одночасно з цим проходила операція «Буря

в пустелі». У 1989 р. авіація ЗС США відвітувала про виконання 18 436 льотних годин, а 1990 р. цифра становила вже 48 025 годин. Радикально зріс бюджет МО США на «війну з наркотиками»: з 300 млн дол. у 1989 ф. р. до 450 млн у 1990 ф. р. та до 1,08 млрд у 1991 ф. р. (Weeter, Stolba, 1991b, s. 10). Бюджет 1990 ф. р. розподілився так: 88,2 млн – на операції і технічне обслуговування; 10,4 млн – на дослідження і розробки; 3,7 млн – на будівництво; 237,7 млн – на закупівлі обладнання і засобів зв'язку (Weeter, Stolba, 1991a, s. 33). Відповідно до звіту Офісу урядової підзвітності США, опитування посадових осіб засвідчили, що до того, як МО очолило урядові зусилля під час «війни з наркотиками», виявлення наркотрафіку відбувалося «спорадично, у формі короткотермінових або випадкових операцій. Цивільним відомствам бракувало літаків і кораблів, необхідних для безперервного та постійного спостереження» (Weeter, Stolba, 1991b, s. 19). МО покращило планування та систему управління, значно збільшило обсяг інформації про маршрути, методи і кількість контрабанди наркотиків. Утім усі надзвичайні заходи ЗС США на кордоні не змогли перекрити наркотрафік. Розвідувальне управління МО доповідало, що потік кокаїну у США не зменшився ані в 1989 р., ані в 1990 р., а наркотики у країні й надалі залишалися легкодоступним товаром (Weeter, Stolba, 1991b, s. 6). Урядові й аналітичні кола також зазначали відсутність релевантних методів для оцінки ефективності дій МО в контрнаркотичних операціях. Кількісні показники – вага перехоплених речовин, кількість арештів, зміна «вуличної» ціни на наркотики – об'єктивно не могли стати критерієм для оцінки дієвості армії (Weeter, Stolba, 1991a, s. 34–37). Так, на момент завершення «холодної війни» перед урядом США та військовим відомством поставала проблема пошуку нових, більш ефективних і технологічніших, шляхів із метою зупинки потоку наркотиків через кордон.

Отже, політична влада США, зіштовхнувшись із новою серйозною проблемою для національної безпеки країни, поступово приймала рішення щодо залучення ЗС США до виконання нетипового для армії завдання. З початку 1980-х років рівень залучення ЗС невпинно зростає: від надання технічної допомоги правоохоронним агентствам до фізичної присутності підрозділів і фактичного контролю усіх прикордонних операцій. Для посилення боротьби з наркотрафіком, що збільшувався, відбувалося регулярне нарощення військових сил та засобів, що відволікало особовий склад, авіацію, техніку від виконання основних завдань з оборони країни. Зміна Конгресом США закону про «Posse Comitatus», яка дала змогу армії брати участь у виконанні правоохоронних завдань, засвідчила появу нової внутрішньої функції ЗС США. Масштаби такої участі значно перевищували розмах операцій із підтримки безпеки кордонів ЗС країн НАТО, навіть у період посилення загроз міжнародного тероризму. Втім основна стратегія МО, що полягала у створенні щільної радіолокаційної мережі над кордоном, у підсумку не змогла забезпечити виконання завдань із зупинки контрабанди. А проте організація правоохоронних агентств за військовим принципом управління в кінці 1980-х років, застосування військових високотехнологічних засобів збільшили ефективність спільних зусиль у «війні із наркотиками». Основна проблема при внутрішньодержавному залученні армії полягала в пошуку необхідного балансу між військовими та цивільними повноваженнями й уникнення перетворення охорони кордону на суто військову операцію, що досягалося за допомогою механізмів цивільного контролю та діалогу між вищим військовим керівництвом, виконавчою владою і законодавцями.

REFERENCES

- Abbott, M. (1988). The Army and the Drug War: Politics or National Security? *The US Army War College Quarterly: Parameters*, 18/1, 95–112. DOI: 10.55540/0031-1723.1474 (in English).
- Clements, T. (1988). *The Role of the Army in the War on Drugs*. Carlisle: US Army War College (in English).
- Durden, R. (1989). Role of the Military in the Drug War, Have We Exceeded. *Public Administration Review*, 580–583 (in English).
- Ekstrand, L. (1994). *Border Control. Revised Strategy Is Showing Some Positive Result. Report to the Chairman, Subcommittee on Information, Justice, Transportation and Agriculture, Committee on Government Operations, House of Representatives*. Washington D.C.: US General Accounting Office (in English).
- National Drug Enforcement Policy Board. (1986). *Report to Congress. Federal Drug Enforcement Progress Report 1984–1985*. Washington D.C.: U.S. Government Printing Office. <https://www.ojp.gov/pdffiles1/Photocopy/134221NCJRS.pdf> (in English).
- Hodges, A. (1997). *The role of the United States military in counterdrug operations in the year 2000*. U.S. Army Command and General Staff College. <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA332018> (in English).
- Hunt, J. (1991). *DOD Involvement in Drug Interdiction: Success or Failure*. Carlisle: US Army War College (in English).
- Isikoff, M. (1989, September 9). Drug Plan Allows Use of Military. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1989/09/10/drug-plan-allows-use-of-military/e5093198-7d79-4301-a1ea-529d393672cc/> (in English).
- Kuzmarov, J. (2008). From counter-insurgency to narco-insurgency: Vietnam and the international war on drugs. *Journal of Policy History*, 20/3, 344–378 (in English).
- Lauve, R. (1983). *Statement of R. F. Lauve Senior Associate Director, General Government Division, before the Subcommittee on Crime, House Committee on the Judiciary on Military Cooperation with Civilian Law Enforcement Agencies*. Washington D.C.: U.S. Government Printing Office (in English).
- Miech, R. (2008) The formation of a socioeconomic health disparity: the case of cocaine use during the 1980s and 1990s. *Journal of Health and Social Behavior*, 49/3, 352–366 (in English).
- Murphy, M., Steele, R. (1971). *The World Heroin Problem; Report of Special Study Mission*. Washington D.C., US Government Printing Office (in English).
- Nixon, R. (1971). *Remarks about an Intensified Program for Drug Abuse Prevention and Control*. <https://www.presidency.ucsb.edu/node/240238> (in English).
- Public Law 101-189. *National Defense Authorization Act for fiscal years 1990 and 1991*. 29 November 1989. (1989). Washington D.C.: US Government Printing Office (in English).
- Public Law 97-86. *Department of Defense Authorization Act for fiscal year 1982*. 1 December 1981. (1981). Washington D.C.: US Government Printing Office (in English).
- Public Law 99-570, *Anti-Drug Abuse ACT*. 27 October 1986. (1986). Washington D.C.: US Government Printing Office (in English).
- Reagan, R. (1986). Remarks Announcing Federal Initiatives Against Drug Trafficking and Organized Crime. *Ronald Reagan Presidential Library & Museum*. <https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/remarks-announcing-federal-initiatives-against-drug-trafficking-and-organized-crime> (in English).

Reagan, R. (1986). National Security Decision Directive Number 221: Narcotics and National Security. *Central Intelligence Agency official web-site*. <https://www.cia.gov/readingroom/docs/CIA-RDP89T01399R000100040020-8.pdf> (in English).

Public Enemy Number One: A Pragmatic Approach to America's Drug Problem. (2016). *Richard Nixon Foundation web-archives*. <https://www.nixonfoundation.org/2016/06/26404/> (in English).

Squier, M. (1987) *Role of the US Military in the 'Drug War'*. Individual Essay. Pennsylvania. Carlisle. The United States Army War College (in English).

Stewart, G., Fabbri, S., & Siegel, A. (1994). *JTF Operations since 1983*. CNA, Center for Naval Analyses (in English).

Stuart, L. (1990). *The US Marine Corps' Role in the War on Drugs*. Carlisle: US Army War College (in English).

Time (unsigned). (1986, September 29). Defense Demurs. *The Time*. <https://time.com/vault/issue/1986-09-29/page/54/> (in English).

US Congress. (1988). *Role of the Department of Defense in Drug Interdiction: Hearings Before the Committee on Armed Services, United States Senate, One Hundredth Congress, Second Session, June 8, 14, 1988 and a Joint Hearing Before the Committee on Armed Services, United States Senate and the Committee on Armed Services, House of Representatives, One Hundredth Congress, Second Session, June 15, 1988*. U.S. Government Printing Office, 1988.

The Drug Enforcement Administration Years 1970–1975. (2021). *The official site of the US Department of Justice*. <https://www.dea.gov/about/history> (in English).

Weeter, G., & Stolba, R. (1991a). *Drug Control. Status Report on DoD Support to Counternarcotics Activities*. General Accounting Office. Washington D.C. (in English).

Weeter, G., & Stolba, R. (1991b). *Impact of DoDs Detection and Monitoring on Cocaine Flow*. General Accounting Office. Washington D.C. (in English).

Whitcomb, R. (1992). *Fixing the Army's Role in the Drug War for the 1990's*. Carlisle: US Army War College (in English).

Petro KOHUT

PhD (History)

Associate Professor of the Department of Humanities

The Hetman P. Sahaidachny National Army Academy

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3609-9582>

e-mail: p_kohut@ukr.net

THE DOMESTIC ROLE OF THE US ARMED FORCES IN THE WAR ON DRUGS IN 1971–1991

This paper examines the involvement of the US Armed Forces in performing domestic functions in the course of the War on drugs, the government's long-running campaign to combat drug trafficking and drug use. The article traces the process of the gradual expansion of the military roles in supporting civilian law enforcement agencies. The author describes the growing scope of tasks related to border control, drug smuggling interdiction and disruption of trafficking routes. The article identifies the peculiarities of political decision-making in the adoption of a new function for the army. In particular, it describes the reasons

that led lawmakers to adopt amendments to the basic law that historically limited military's involvement in law enforcement, the Posse Comitatus Act. It finds that, in the context of the growing role of the armed forces in the War on drugs, the implementation of new tasks was often not supported by the Army's senior command and officer corps. Although the US military eventually took over command of operations on the southern borders, improving command and control, while technically strengthening other agencies, the overall success remained questionable. Methods of smuggling drugs across the border were constantly evolving, and the cartels' ability to counter high-tech capabilities was improving. Today, the theoretical combination of these methods with the targeted sabotage activities of the aggressor country creates new risks for Ukraine's security sector. This threat raises the question of expanding the possible involvement of the Ukrainian Armed Forces in supporting the activities of the State Border Guard Service. At the time of writing, the issue of strengthening control of the southern border remains at the center of the political agenda in the USA, the article additionally reveals the historical context and significance of this problem for American society. It is proved that when involved in countering a new non-military threat to national security, effective reorganization of the Armed Forces to fulfill new tasks requires a balanced political approach and a reasonable distribution of military assets.

Key words: national security, border security, internal threat, internal security, armed forces, management system, drug trafficking.